

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 „
četrt : 6 „ 50
mesec : 2 „ 20

V upravnih listih prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 „
četrt : 5 „
mesec : 1 „ 70

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katoliški, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Semo-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 113.

V Ljubljani, v torek 20. maja 1902.

Letnik XXX.

IV. shod slov. časnika- karjev v Ljubljani.

Ob veliki udeležbi strokovnih časnikarjev se je na binkošno nedeljo završil četrti shod slovanskih časnikarjev avstrijske monarhije. Ljubljana je pokazala ob tej priložnosti svoje simpatije do slovanskega časopisja v toliki meri, da ji moramo biti iz srca hvaležni. Vse mesto je bilo v zastavah. Na Dunajski cesti je bil postavljen lep visok slavolok, okrašen z zelenjem, cvetjem in narodnimi zastavami. V naslednjem poročilu podajemo le splošne poteze, ker bo izšlo natančnejše poročilo v obliki brošure.

Sprejemi.

Nekaj časnikarjev je bilo prišlo že v soboto zjutraj, precej opoldne. Zvečer so pa vsi šli k glavnemu vsprejemu na južni kolodvor. Tam je bila zbrana ogromna množica ljudstva, ki je nestrno čakala brzovlaka, ki je imel vsak čas pridržati od Zidanega mostu sem.

Na kolodvoru je pričakoval goste razširjeni pripravljani odbor. Pred peronom so se postavila narodna društva z zastavami. Bili so tu: »Slovenska krščansko-socialna zveza«, »Sokol«, »Ljubljana«, »Slov. zidar-ko in tesarsko društvo« in »Slavec«, vsi z zastavami.

Ko je vlak na Stajerskem prišel na slovenska tla, so ga na kolodvorih pozdravljale množice slovenskega naroda. Posebno prisrčna sta bila sprejema v Mariboru in v Celju.

V Mariboru se je v soboto popoldne zbralo pri brzovlaku mnogo mariborskih Slovencev, ki so prišli na kolodvor, da pozdravijo v Ljubljano potujoče slovanske časnikarje. Kratek srčen pozdrav je govoril g. dr. Ant. Medved, na kar se je zahvalil neki poljski časnikar. V Mariboru so se pridružili slovanskim tudi slovenski časnikarji ter se odpeljali z njimi na shod.

V soboto smo prejeli prepozno za sobotni list, ki je izšel prejšnjega nedelja, iz Celja naslednjo brzojavko: Sprejem slovanskih gostov na kolodvoru sijalen, nekaj. Peron Slovencev natlačeno poln, med stoterimi bratskimi živio-klici, gromenjem topičev raz slovanskih gričev Slovenke okitile goste s šopki. Gaberje in Breg v narodnih zastavah. Na Bregu pozdravljale goste Slovenke s slovenskimi zastavami, nasprotniki poparjeni in tihi. Po prisrčnem pozdravu slovo med tisočnimi živio- in slava-klici. —

V Litiji je časnikarje pozdravljala duhovščina s č. g. dekanom na čelu.

Tudi po drugih postajah so bili srčni vsprejmi. Narod je pokazal, da razume pomen slovanskega časnikarstva.

Topiči so grmeli, navdušeno je slovensko ljudstvo izražalo svoje veselje nad obiskom slovanskih rojakov, nasprotniki pa so bili — tihi in poparjeni ob tako demonstrativnem pojavu slovanske zavesti.

Po enurni zamudi je prišel brzovlak. Glasni živio-klici so ga sprejeli. Beloblečene gospodične so pozdravljale slovanske goste. V imenu pripravljalnega odbora je pozdravil dole g. dr. Triller. Zahvaljuje jih, da so si izbrali ravno Ljubljano in jo počastili s svojim obiskom. Siromašni narod slovenski jih ne more sprejeti z velikim sijajem, pač pa s celim srcem. Gromoviti živio-klici zaurijo po peronu.

V imenu došlih gostov odgovarja gosp. Michał Chyliński (»Czas«, Krakov) kot bivši predsednik tretjega shoda slov. časnikarjev v Dubrovniku: Prisrčna hvala za pozdrav in lepi sprejem. Poznamo Slovence že z drugih sestankov. Vi ste majhen in preganjan narod, a vendar tako lepo napredujete na vseh poljih: na polju civilizacije, na kulturnem, ekonomskem in socialnem polju. K vam smo prišli, da se posvetujemo o naših skupnih zadevah. K vam nas je pripeljala ideja vzajemnosti in ideja pravičnosti do vseh slov. narodov v naši monarhiji. Vaša bol, naša bol, naša krivica, naša krivica, naša triumf — naš triumf. To je politična propaganda slov. časnikarjev sestankov — vzajemnost na podlagi pravičnosti!

Množica, ki je stala od kolodvora do slavoloka na Dunajski cesti, je časnikarje burno pozdravljala.

Koncert društva »Smetana«.

Zvečer ob 8. uri se je začel koncert pevskega društva »Smetana« iz Plzna, katero si je shod slovanskih časnikarjev v Ljubljani izbralo za nadepoln povod, da začneja tu svoje umetniško potovanje. Bil je izreden glasben užitek posebne vrste. To je moški zbor, ki je uzorno izvežban in ki zna vsaki besedi vdihniti globok in iskren pomen. Za Fr. Gerbičev »Zdravljico«, veselim, mladostnim spevom, so zapeli Pavla Križkovskega »Utonulo«, krasno balado, polno tajinstvene melanholije, vlije v ljubeznive narodne motive. Učinek te skladbe je bil velikanski. Tako finega niansiranja, tako globokočutnega izraza nismo še slišali. Za to pesem je dobilo društvo odlikovanje pri mednarodnem pevskem tekmovanju v Bruslju. — Rillejéva »Gozdna

prisega« je romantična bajka. Ko se prebudi gozd zjutraj iz svojega spanja, zagleda, kako se mu bliža voz, na katerem je polno lesketajočih sekir brez toporišč. Groza obide vsako vejico. Brezoporno drevje začne tarnati: »Kako bomo branili svoje košate veje, katere sprejemajo gostoljubno ptice v svoje zatišje, katere dajejo senco nežnim cveticam in hladne tihe studence?« Nato se oglasi star hrast, rekoč: »Bodimo složni in ne dajmo toporišč tem kletim svojim vragom!« Vsi tedaj prisegajo: »Ne dajmo jih«. Groza koprnečih vejic in resne besede starega hrasta — vse se zedinja slednjih v mogočno zmagovalno prisego. — Ljubko so pevali pevci Nedvedovo slovensko »Slovo«, potem pa ob spremljevanju klavirja Malatov v potpurni čeških narodnih pesmi. Že takoj v začetku je občinstvo poklonilo krasen venec pevovodji gospodu Benešu. Navdušenost za umetno glasbo je prekipela vedno višje, in navdušeno občinstvo je izročilo dirigentu drugi venec. Ploskanje je bilo vedno burnejše, in zbor je zapel »Lepo našo domovino«. Josipa Hlička vizija »Já v snách Tě viděl« je bila nežna, mila skladba drhtečega koprnenja, J. B. Foersterjev »Oráč je pa tužnoročna, globoko zamišljena simbolična alegorija. V tej pesmi se primerja oračevo trudapolno delo z bojem češkega naroda za svoj obstanek: »Let že tisoč dvoje toči vedno solze svoje«. — Nato so zazvenele lahkokrile češke narodne pesmi v Hynka Pala prelepi zbirki »České tance«. Ni se čuditi, da je ta zbor v Parizu vzbudil navdušenje francoskega občinstva. Melodije so prosto narodne, lahke, ljubeznive, a izvajanje je bilo tako fino in eksaktno, da smo se čudili vsakemu odstavku, vsakemu zlogu. In nazadnje je v polnih zvokih krepkih slovanskih prsi zadonela po dvorani češka narodna himna »Kde domov můj je«. Občinstvo jo je stoji, prevzeto od čarobnosti slovanske glasbe, poslušalo in pevcem dajalo burno pohvalo za umetniški žitek. Mnogokrat se je moral g. pevovodja Beneš, izzvan po neprenehljivih klicih, pokazati na odru, da sprejme odkrite in iskrene ovacije odličnega občinstva, ki je do zadnjega prostora napolnilo dvorano.

Komerc.

Slovenski časnikarji so nato svojim milim slovanskim kolegom priredili prisrčen pozdravni večer. Tu so sedeli skupaj Rusi in Hrvatje, Poljaki in Čehi, Slovaki in Slovenci v iskreni, prijateljski edinosti. Stari znanci s prejšnjih sestankov so si stiskali roke ter si pripovedovali svoje vesele in žalostne dogodke, ki so jih doživeli v svojem težkem poklicu od zadnjega zborovanja, in nova znanja, nove zveze so se snovali med

sinovi raznih rodov, ki so se ta večer prvič videli v življenju.

Pozdravila sta jih predsednika pripravljalnega odbora. Dr. Triller je pozdravil časnikarski shod kot začetek duševnega slovanskega parlamenta. Popisoval je trpljenje slovanskih časnikarjev ob začetku narodnega probujenja. Časnikar je sejal mlado žetev, in kako je šla v klasje ta žetev, vidimo danes pri tej lepi manifestaciji slovanske vzajemnosti. Posebej pozdravlja dame časnikarice, katere pomagajo tudi v redakcijskih sobah propehu slovanske ideje. Vabil je časnikarje, naj na izletu vidijo krasoto slovanske domovine in mehki slovenski narod, ki zna biti trd in neizprosni, kadar brani pravice svoje.

V imenu pripravljalnega odbora pozdravi navzoče dr. Lampe. Spominjajoč se prejšnjih shodov je naglašal, da je prvi namen takih sestankov, povzdigniti slovansko časopisje. Poklic časnikarjev je eden najvažnejših in najodgovornejših. Bismarck je rekel nekoč: Časnikar je človek, ki je svoj poklic izgrešil. To naj velja za naše nasprotnike! Slovanski časnikar je eden najsvet, kulturni poklic. Kar je v ljudski duši dobrega, to mora gojiti in razvijati. Začrtati mora narodu pot do plemenitih, vzvišenih ciljev in mu biti vreden vodnik. Govorili bomo vsak tako, kakor nas je mati učila, in umevali se bomo, kakor smo se doslej še na vseh sestankih. Pozabljeni naj bodo ob tem zborovanju vse razlike in imejmo pred očmi le skupno idejo vzajemnosti slovanskega časopisja. — Nato deklamira g. dr. Oražem »Krepko besedo vzneseno pesem g. Aškerca«, v kateri ta pozdravlja prihod slovanskih bratov med Slovence.

V imenu Čehov nazdravi dr. Karol Baxa (Radikalni listy, Praga). Zahvaljujoč se za impozantni vsprejem, omenja, koliko morajo pretrpeti slovanski narodi, ker ne najdejo naklonjenosti niti tam, kjer bi jo smeli zahtevati v prvi vrsti. Slovenec je bil zaprt, ker je izdal zemljepis Zedinjene Slovenije, a dandanes, ko Vsenemci delajo zemljevide Velike Nemčije, tega vlada na vidi. In vendar so ti ljudje državi nevarni. Slovonom se godi v Avstriji, kakor v neprijateljski hiši. Slovenci se gimnazije nimajo. Pravijo, da ni slovanskih profesorjev. Ko bi jih ne bilo, bila bi to sramota za državo, ki jim ne da potrebnih kulturnih zavodov. Da jim jih pa zato ne, ker so slovanski narod. A bodočnost je slovanska. Kaj je bila Prusija pred 150 leti? In vendar je danes velenila. Torej naprej!

V imenu Poljakov govori g. dr. Kazimir Ostaszewski-Barański (»Dziennik polski«, Lvov). Prišli smo v Lju-

LISTEK.

[43]

Slepi muzik.

Rusko spisal Vladimir Korolenko, prevel Krilič.

»Ne,« je rekel Maksim. »Rekel bi, da je to preveč rdeče...«

»Že vem!«

In zadonelo je enakomernije. Zvoki so začeli visoko, živo in svetlo, pa postajali so vedno globlji in mehkejši. Tako zvone zvončki ruske trojke, ki se izgubljajo v večerno nedogledno daljavo, tiho, enakomerno, brez preglasnih tresljev, vedno tiše in tiše, dokler ne zamro poslednji glasovi v tišini mirnega polja.

»Tako, tako!« je rekel Maksim. »Ti si umel razliko. Nekdaj, ko si bil še otrok, ti je mati barve poskušala pojasniti z zvoki.«

»Da, spominjam se. Zakaj nisi takrat pustil, da bi nadaljevala? Morebiti bi se mi bilo posrečilo umeti.«

»Ne,« je zamišljeno odgovoril starec, »nič bi ne bilo iz tega. Sicer pa mislim, da se na določeni duševni globini barvni in zvočni vtiski ujemajo. Pravimo: ta vidi vse v rožni luči. To se pravi, da je vesele na-

rave. Isto veselost lahko provzroči kaka skupina glasov. Sploh so zvoki in barve simboli enakih notranjih čustev.«

Starček je prižgal svojo pipico in pazljivo pogledal Petra. Slepce je sedel nepremično in oči vidno hlastno poslušal Maksimove besede. »Ali bi nadaljeval?« je pomislil starček, pa kmalu je spet začel, nekamo zamišljen, menda nehoti zatopljen v svoje čudne misli:

»Da, da! Čudne misli mi prihajajo v glavo... Je li slučaj ali ni, da je naša kri rdeča? Vidiš... kadar se ti v glavi rodi misel, kadar se ti sanjajo sanje, ki se vled njih, ko se vzbudiš, treseš in jokaš, kadar vsega človeka prevzema strast, — to pomeni, da kri močnejše udarja iz srca in se v škratnih potokih pretaka proti možganom. No, in naša kri je rdeča...«

»Rdeča... vroča...« je rekel mladenci zamišljeno.

»Kajpak — rdeča in vroča. In glej, rdeča barva, kakor tudi »rdeči« zvoki, provzročajo v naši duši svetlost, vznemirjenost in strastna čustva, saj strast že tako imenujemo »vročo, kipečo, žarečo.«

Maksim je nekočkrat potegnil iz svoje

pipice in se obdal z oblaki dima ter nadeljeval:

»Ako zamahneš z roko nad svojo glavo, začrtaš nad njo polkrog. Zdaj si pa misli, da je tvoja roka neskočno dolga. Če bi ti potem mogel zamahnuti z njo, začrtal bi polkrog o brezkončni oddaljenosti... Tako daleč nad seboj vidimo polobelni nebeški obok; nebo je enakomerno, neskončno sinje... Kadar ga vidimo takega, se v duši oglašča čustvo miru in jasnosti. Kadar pa nebo zagrnejo oblaki z valovitimi in motnimi robovi, takrat tudi naša duševna jasnost temni v čudnem nemiru. Ti menda čutiš, kadar se bliža hudourni oblak...«

»Da, čutim, kakor da bi mi nekaj kalilo dušo...«

»Dobro. Željno pričakujemo, kdaj se bo izza oblakov pokazalo globokomodro nebo. Nevihta preide, in nebo ostane isto; to mi vemo in se ne tresemo pred nevihto. Tako torej, nebo je sinje. Tudi morje je sinje, kadar je mirno. Tvoja mati ima sinje oči Evelina tudi.«

»Kakor nebo...« je izpregovoril slepec z nenadoma vzbujeno nežnostjo.

»Da. Modre oči so znak jasne duše.

Zdaj ti bom povedal o zeleni barvi. Zemlja je sama po sebi črna, črna ali siva so spomladni drevesna debla; komaj pa topli in svetli žarki ogrejejo temno površino, poganja iz nje kvišku zelena trava, zeleni listi. Za zelenje je treba svetlobe in gorkote, samo ne preveč gorkote in svetlobe. Zato je zelena barva tako prijetna za oko. Zelenje — to je kakor toplota zmešana s sivim hladom; vzbuja nam čustvo mirne zadovoljnosti, zdravja, pa ne strasti, pa tudi to ne, kar ljudje imenujejo srečo... Ali razumeš?«

N—ne... ne popolnoma... pa vseeno, prosim, govori naprej.

»No, kaj čemo!... Poslušaj naprej. Kadar se poletje vedno bolj razžarja, zelenje takorekoč omaguje od preobilnosti življenske moči, listje vene in se poveša in, če se solnčna vročina ne omili s sivim dežnim hladom, bi zelen popolnoma pobledela. Zato jeseni v utrujenem listju zardeva in debeli sad. Sad je bolj rdeč na oni strani, kjer je več svetlobe; v njem je takorekoč osredotočena vsa življenska sila, vsa strast rastlinske narave. Vidiš, da je tudi tukaj rdeča barva — barva strasti in je tudi njen sim-

bljano delat. Naša želja je, da bi ne le Ljubljana, ampak tudi Celje, Maribor, Celovec imeli slovensko besedo. Brez boja ni zmage. Zmagati pa morajo prava našega jezika.

V imenu Rusov govori dr. Dimitrij Vergun (Slavjanski Vêk, Dunaj). Pozdravlja jo v slovenskem jeziku zahvaljuje Ljubljano za gostoljubni sprejem. Razlika med Slovani ni toliko, kakor med različnimi germanškimi plemeni. Ni mogoče, da bi zboroval shod Germanov, pač pa se tu lahko umevamo zastopniki vseh slovanskih rodov. Nazdravlja zedinjenju vseh slovanskih zemelj.

V imenu Hrvatov pozdravlja dr. Ljuba Babić pl. Šandor Gjal-ski (podpredsednik »Društva hrv. književ-nika«). Bratska sloga naj družijo vse Slovane. Naj jih ne zatirajo kot Slovence, Hrvate, Slovake, Čehe, Poljake, ampak kot Slovane. Zato je potrebno, da se združijo vsi v slovanski vzajemnosti.

G. F. S. Finčgar izraža veselje Slo-vencev, da so med slovanskimi brati. Slo-vani so se začeli dvigati po svojem kultur-nem delu. Saj iz dela nastaja vsaka kultura. Ex oriente lux — iz vzhoda je prišla omika. In tudi zdaj bo prišla, ko stopi Slovan na dan. Duševna vez naj družijo vse Slovane v znamenju kulturnega dela!

V imenu Slovakov pravi g. Matuš Dúla («Narodné Noviny», Turč. sv. Martin), da bi bila največja tolažba za nje-gove rojake, če bi mogli tukaj videti brate združene v tako lepi svobodi. Geografsko smo si blizu, a vendar je Slovak po ža-lostnih razmerah tako ločen od drugih Slo-vanov. Prvi buditelji Slovakov so živeli v prijateljski zvezi s slovanskimi narodnjaki. Naj se sedaj zopet ponovi ta lepa du-ševna vez.

Društvo »Smetana« nato zapoje nekaj krasnih pesmi. Hipoma nastane mirno v dvorani in v slovesni tihoti poslušajo nav-zoči milo petje.

Nato govori dr. Vladimír pl. Le-wicki («Głos Narodu», Krakov). Enako-pravnost naj vlada med vsemi narodi. Tudi mi Slovani med seboj moramo biti odkriti, pravični drug drugemu. Učenci so prosili Gospoda nekoč: »Gospod, daj nam dobro voljo!« Tako moramo moliti tudi Slovani: Gospod, daj nam dobro voljo! Odkrito, po-šteno slovansko srce imejmo, ter dobro voljo, in premagali bomo v edinosti vse težave.

Za tem govorom se sklene komerz. Vsem govorom je sledilo dolgotrajno, burko odobravanje.

Zborovanje slovanskih časnikarjev.

Zjutraj ob 7. uri je bila sv. maša na Rožniku, katero je daroval preč. gosp. dr. Ivan Šarič, kanonik vrhbosanski («Vrh-bosna», Sarajevo.) Žal, da je bilo vreme ne-ugodno. Mnogo časnikarjev je prisostvovalo sv. maši v ljubljanskih cerkvah, kjer so po-sebno Poljaki vzbujali pozornost s pobožnim svojim vedenjem.

Ob 9. se je jela polniti dvorana Mest-nega doma. Bilo je navzočih do 160 časnika-rijev. Zaradi pida prostora podajemo samo glavne točke tega zborovanja.

Dr. Triller pozdravi došle, želeč, da bi Bog blagoslovil njihovo posvetovanje.

Dr. Lampe nato razvija načela, ki so vodila pripravljalni odbor, ter prosi, da bi se vsi zborovalci po njih ravnali. Glavni namen je, da se povzdigne stanovska zavest

bol. To je barva pijanosti, greha, besnosti, jeze in maščevanja. Narodne tolpe ob času upora iščejo izraza občnega čuvstva v rdeči zastavi, ki vihra nad njimi, kakor plamen. Pa ti menda spet ne razumeš.

«Bliza se pozna jesen. Sad je pretežak; odtrga se in pade na tla... Umira, pa v njem živi seme in v tem semenu živi »možnosti« celo prihodnja rastlina, z njenim prihodnjim košatim listjem in z njenim no-vim sadom. Seme pada na zemljo; ali nad zemljo se pomika zdaj že hladno solnce, hladen veter veje, hladni oblaki se pomi-čejo... Ne samo strast, ampak tudi živ-ljenje zamira tiho, neopazno... Crna zemlja vedno bolj prodira zelenje, na nebu prevladujejo hladne poteze... In glej bliza se dan, ko na umirjeno in utihlo, takorekoč obudovelo zemljo padajo milijoni snežink in zemlja postane enolična, hladna in bela. Bela barva, to je barva hladnega snega, barva najvišjih oblakov, ki plavajo v ne-dosežnem hladu podnebesnih višin, — barva veličastnih nerodovitnih gorskih vrhov... Ona je znak brezstrastnosti in hladne visoke svetosti, simbol prihodnjega breztelesnega življenja. Kar se pa tiče črne barve...»

»Vem«, mu je slepec segel v besedo. »Tu ni glasu, ni gibanja... črna noč...»

(Dalje prih.)

časnikarjev slovanskih in da se utrdi temelj njihovi organizaciji na podlagi slovanske vzajemnosti. Na predlog pripravlj. odbora se izvolijo:

Za predsednika gosp. Matuš Dúla («Narodné Noviny», Turč. sv. Martin) za podpredsednika g. Fr. Hovorka («Hlas Národa», Praga) in dr. Šandor Gjal-ski (podpreds. dr. hrv. knjiž. Zagreb).

G. Dúla se zahvali v imenu svojega naroda za to čast ter imenuje zapisnikarje: Gg. Bronislava Laskowniekega (Nowo Słowo polskie, Lwów) V. Ščavínj-skega (dopisn. «Haličanina», Dunaj) dr. Lava Mazzuro («Hrvatska misao», Za-greb) in Maksa Cotiča («Edinost», Trst).

Predsednik se spominja umrlih udelež-nikov prejšnjih sestankov. Odpošljejo se br-zo-javke:

Njegov. Veličanstvu cesarju in kralju Francu Jožefu I. Dunaj. Slovanski časnikarji, zbrani na IV. shodu v Ljubljani, pokladajo pred najvišji prestol izraze svoje najgloblje udanosti in zvestobe. — Brzjavno se pozdravijo potem ministra Rezek in Piętak ter župani onih mest, kjer so bili prejšnji shodi: dr. Srb v Pragi, dr. Friedlein v Krakovu in dr. Čingria v Dubrovniku.

V imenu ljubljanskega mesta govori župan g. Ivan Hribar. Njegovo vabilo, da naj pridejo slov. časnikarji v Ljubljano, je vse tukajšnje prebivalstvo ratifikovalo, kar je pokazal slovesni sprejem. Danes v Ljub-ljani zares zboruje nekaj slovanski parla-ment. Naravno je, da so tu razni nazori in in želje. Tu je kakor v rodbini, kjer je več sinov. Različnih nazorov so, a družijo jih vendar skupna vez, da so bratje. Vsi se naj ravna po izreku cerkvenega očeta: In ne-cessarii unitas, in omnibus charitas, dubia se naj pa puste na stran. »Vražda vsem nam byla čužda«. Ne govorite, kakor pravi Kollár: Jaz sem Slovak, jaz Čeh, jaz Rus... ampak recite: Jaz sem Slovan!

I.

Prvi predava o slovanski časnika-rskarski dopisovalnici mesto za-držanega dr. Prokopa Grega g. Jaromir Hrubý («Narodní listy», Praga.) Mi imamo razne dopisovalnice, a nobena Slovanom ne ustreza. Treba je nepristranskih, hitrih in točnih poročil iz vseh slovanskih krajev, a sedanje dopisovalnice Slovanom niso prijazne ali pa celo sovražne. Tudi vladni korespon-denčni biró o slovanskih vprašanjih ne po-roča objektivno. Zato predlaga govornik, da naj sklene shod, po Zvezi, ki se ima usta-noviti, osnovati novo slovansko dopiso-valnico.

G. dr. Vergun («Slavj. Vêk», Dunaj) zahteva na to pojasnila, kako se je izvrševal tozadevni sklep prejšnjega shoda. M. Chy-liński («Czas», Krakov) odgovarja, da je odbor storil, kar je mogel. Pritožbo pri no-tranjem ministerstvu so toliko pomagale, da je vlada zasnovoala za c. kr. časnikarsko do-pisovalnico dve filijalki: v Krakovu in v Lvovu eno. Tu so nastavljeni poljski urad-niki, kateri brzjavljajo in telefonirajo polj-skim listom vse stvari v poljskem jeziku. Druga podjetja so zasebna (Agencija, Wolf itd.), pri katerih se s pritožbo ni dalo še nič do-seči. Zato bi bilo vsekako želeli, da se osnuje čisto slovanska dopisovalnica. Gospod Gr. Smólski (korespondent, državni zbor) tudi konstatira, da se je pri vladni dopiso-valnici nastavilo več Slovanov. Gosp. Pasarić («Obzor», Zagreb) obžaluje, da se Hrvatje slovanske dopisovalnice niti posluževati ne bodo mogli. Novice v hrvaške liste morajo priti iz Budimpešte, da gredo prej skozi madjarsko retorto. Če bi Hrvatje ne jemali novic od tam, bi jim vlada vzela poštni popust ali se drugače maščevala. Sviri pred nepravilnimi srbskimi poročili v ruskih listih o razmerah v Bosni in na Balkanu. Gosp. Stjepan R. Radić (Zagreb) jako ostro prijema vladni korespondencijski urad ter zahteva, naj gre deputacija Čehov in Poljakov k minister-skemu predsedniku Körberju s pritožbo. G. Jos. Andrejevič Mončarovskij («Haličanin», Lwów) se pritožuje nad poljskimi uradniki pri filijalkah v Lvovu in Krakovu, da o Rusih pravično ne poročajo. Zahteva, naj bodo zastopniki vseh slovanskih narodov pri centrali na Dunaju in pri filijalah.

G. Fr. Hovorka pravi, da bomo imeli itak »Zvezo slovanskih časnikarjev«, ki se bo trudila, odpraviti take nedostatke. Lani v

Dubrovniku se je pač o tej stvari dobro sklepalo, a ni bilo organa, ki bi bil vse iz-peljal, dasi je praški odbor natančno pro-udeval to vprašanje. Izvedbo se naj prepusti »Zvezi«. — G. državni poslanec Vaelav Klotáš («Česká Demokracie», Praga) pa pravi, da naj Čehi najprej sami dobro po-ročajo o svojih poslancih, kaj govore v dr-žavnem zboru. Mnogokrat se bere: »...mluví český«. A co mluví, tega ni, ker tudi slo-vanski listi zajemajo od nemških poročevalcev, ki ne razumejo slovanskih govorov v zbor-nici. Sramota! Zato predlaga, da naj bodo slovanski časnikarji v državni zbornici. G. Radić stavi resolucijo: 1. Deputacija gre h Körberju s pritožbo, 2. Slovanska dopisoval-nica se osnuje in listi naj začno zanj nabi-rati prispevke. Chyliński podpira pred-log Hovorkov.

Predsednik dá predloge na glasovanje. Referat se vzame na znanje z resolucijo in dostavkom Hovorkovim.

II.

Gospod Fr. Hovorka predava o »Osrednji zvezi slovanskih časnikarjev.« Na zadnjem shodu v Dubrovniku je bila sprejeta resolucija, da se naj osnuje ta zveza. Izvoljen je bil odbor, obstoječ iz gg. Cejnek, Kuffner in Hovorka, ki je izdelal pravila. Zdjaj se potrjena. Ako dojde pravočasno dovoljenje od vlade, se lahko že v Ljubljani vrši usta-novni shod. Pravila so tu natisnjena v slo-venskem jeziku.

Dr. Vergun: Pravila dovoljujejo vstop v »Zvezo« samo društvom, in ne tudi individuom. Čehi in Poljaki imajo časnikarska društva, drugi pa ne. Tako ni vsem mogoče vstopiti. Chyliński nato popisuje do-broto organizacije v časnikarskih društvih glede materielnih podpor, informacij itd. G. Alfred Szczępański (dunajski do-pisnik »Czas« in »Dziennika polskega«) pri-poroča Slovincem, naj si osnujejo svoje strokovno časnikarsko društvo. To vstopi v zvezo in si tako pridobi vstop do svetovnega čas-nikarstva. Saj mora vsak novinar dandanes težiti po tem, da razširi svoje zveze. Gosp. Radić splošno priporoča vsem novinarjem, da si na ta način pridobe svoje mesto v splošni svetovni časnikarski zvezi.

Predsednik dá predloge na glasovanje. Sprejme se predlog Hovorkov, da se osnuje »Osrednja zveza slovanskih časnikarskih dru-štev.«

III.

Gospod Stjepan Radić (Zagreb) priporoča časnikarske učne te-čaje. Dejstvo je, da Slovani še nimajo čas-nikarskega stanu, kateri bi imel priložnost, da se dovolj izobrazijo za svoj poklic. Obšir-nih in težkih pomožnih znanosti je treba za dobrega časnikarja, ki naj premostruje ves kulturni razvoj, da ga more potem posredo-vovati svojemu ljudstvu. Angleži in Fran-cozi imajo posebne višje šole za izobrazbo strokovnih novinarjev. Za nas je potrebno potrebno, naučiti se jezikov. Za slovanskega časnikarja je potrebno potrebno znanje slo-vanskih jezikov in natančno poznavanje po-sameznih kulturnih, socialnih in gospodar-skih razmer. V ozkem krogu se vzgajajo ljudje, polni predsodkov in kratkih misli. Zlasti Slovani so sedaj napolnjeni s pred-sodki drug proti drugemu. O velikih kul-turnih vprašanjih imajo čisto premalo pojma. Zveza, ki se ima osnovati, naj torej prireja: stalne časnikarske učne te-čaje, h katerim naj prihajajo zastopniki vsega slovanskega časopisja, da se med se-boj spoznavajo in studirajo drug drugega socialne razmere. Najbolj pripravna je za to takozvana »mrtva sezona«. Takrat je manj važnejega dela, in si lahko pritrčajo časa za izobrazbo.

Resolucija, stavljena v tem smislu, se soglasno sprejme.

IV.

Dr. Jaroslav Preis («Narodní listy», Praga) predava o stikih slo-vanskih narodov na narodno-gospodarskem polju z ozirom na časnikarstvo. Najprej s filozofič-nega stališča popisuje razvoj narodnogospo-darskih načel od dobe fiziokratov in huma-nistov dalje. Slovani so sprejeli iz svetovne literature in iz mejnarnega prometa li-beralno manchestersko načelo o pro-metni svobodi. To načelo je pa prak-

tično s stališča samoohranitve nemožno, ker daje premoč silnejšemu. Angleška sama va-ruje svojo trgovino in obrt pred invazijo ameriškega kapitala. Izmed slovanskih rodov je Rusija kot sama v sebi popolna in odločena država sprejela načelo podpirati, braniti svoj lastni ožji interes. Tudi drugi Slovani so zaradi dolžnosti, braniti svoj ob-stoj, prisiljeni, se odvrniti od libe-ralnega načela gospodarske svobode in se poprijeti drugega načela, izraženega v besedi: Svoji k svojim! Tako je poizkušal češki narod na znameniti razstavi v Pragi združiti svoje gospodarske sile, da bi slovanski narodi kupovali in na-ročali med seboj.

Kot nekaj vzgled take kooperacije na-vaja govornik ustanovitev ljubljanske kre-ditne banke po kapitalu »Živnostenske banke«.

Največje važnosti za slovanske dežele je novi agrarni zakon in priporočati je slovanskim časopisom, da se najintenzivneje bavijo z njim. Proti mednarodnosti socialne demokracije je najboljšje sredstvo, da se s pomočjo časnikarstva dvigne produktivna sila v ljudstvu samem. Socialnodemokratsko gi-banje je postalo mednarodno, ker je impulz prišel od zunaj. A gospodarsko gibanje iz-haja iz ljudstva samega, in ostalo bo na-rodno.

Zavedati se morajo slovanski časnikarji, da so sinovi delavškega naroda. Mi slovanski novinarji s polnim pravom lahko rečemo, da smo zastopniki slovanskega de-lavstva.

Dr. Vergun odobrava to misel ter predlaga, da se naj odslej na vsakem časnikarskem shodu ustavi na dnevni red vsaj eno poročilo o narodnogospodarskih in so-cialnih razmerah posameznih slo-vanskih rodov.

Dr. Lampe z veseljem pozdravlja, da se današnji shod tako vneto peča z vpraša-njem, katero je on sprožil že na lanskem shodu v Dubrovniku. Govoreč s stališča slo-venskega naroda mora pa konkretnije go-voriti. Mi imamo ljudstvo, katero stoji ob robu gospodarskega propada. Naša prva dolžnost je, da mi v tem ljud-stvu, katerega posamezniki niso dovolj močni za ohranitev svoje eksistence, vzbudimo mi-sel gospodarskega združeva-nja. Zadružna organizacija je edino sredstvo, s katero se dajo skromne sile posameznikov pomnožiti in utrditi. To je za obstoj slovanskih ljudstev najaktual-nejše vprašanje. Organizacija po majhnih po-sojilnicah in gospodarskih društvih bodi na-loga slovanskega časnikarstva.

Zbor je to z odobravanjem potrdil, in sprejeta je bila resolucija dr. Vergunova o potrebi socialnih predavanj na časnikarskih shodih.

V.

Dr. Vladimír pl. Lewicki («Głos Narodu», Krakov) popisuje v pes-niško vznesenih besedah slovansko probuje-nje. Iz del Vodnikovih, Mickie-wiczevih, Puškinovih, Kollár-jevih, Gunduličevih je nabral naj-lepše citate o slovanski kulturni ideji. Ti so iz ljudstva vzeli svoje ideje, in zato so zmagoslavno jele prodirati. In tu imamo tudi mi znamenje, kako moramo delovati. Predlagal je slednjič resolucijo, da se naj ustanovi »Občna Slovanska Ma-tica«.

O tem se je vnela dolga, semtertje burna debata, v katero so posegli gospodje dr. Baxa, dr. Vergun, Gabršček, Stojalowski i. dr. Med tem, ko so eni zagovarjali potrebo takega novega dru-štva, so drugi kazali na posamezna knji-ževna društva, ki jih že imajo slovanski ro-dovi. Slednjič se je sprejela resolucija tega besedila:

IV. shod slovanskih časnikarjev v Ljub-ljani se klanja veleumom slovanskim, ki so vsi spoznali veliko važnost slovanske ideje, ter izraža prepričanje, da je glavna naloga slovanskega tiska, stalno in sistematično upoznavati svoje čitatelje z intelektualnim, kulturnim in političnim življenjem slovanskih rodov. — Zato IV. shod slovanskih časnika-rijev v Ljubljani priporoča ustanovitev »Občne Slovanske Matice«, katera imej ta

namen, da izdaja in razširja cenene in poljudne knjižice o življenju, zgodovini in slovstvu slovanskih narodov.

VI.

Dr. Lampe omenja ministrske naredbes o koncesioniranju časni-karskih dopisovalnic. S to naredbes se dopisovalnice popolnoma podreajo obrtnemu zakonu. Časnikarstvo smatra tako pojmovanje za ponižujoče in škodljivo razvoju novinarstva. To je nazadovanje na polju omike in nikakor ne soglaš s hvaljeno svobodomiselnostjo. Hkrati je pa ta naredba največja nevarnost za nameravano slovansko dopisovalnico, kateri se na ta način lahko ustanovitev zabrani. Zato predlaga, da IV. shod slovanskih časnikarjev v Ljubljani protestira proti tej ministrski naredbi.

Soglasno sprejeto.

Gospod Jos. Vejvara („N. Listy“, Praga) pa omenja znane razsodbe najvišjega sodnega dvora, da časopis kot tak ne more biti razžaljen. S stališča časti časnikarske predlaga, da se shod izreče proti pravnemu naziranju, da bi list ne mogel biti razžaljen. Sprejeto.

Za kraj prihodnjega časnikarskega sestanka se določi Plzenj. Podpredsednik Hovorka omenja, da se zdaj sicer na vrsti Slovaki, a zaradi posebnih političnih razmer v ogrski državni polovici, ni mogoče tam svobodno zborovati.

VII.

S tem je dnevni red izvršen. Doktor Tresić-Pavičić (Zagreb) povabi na to zborovalce, da naj gredo pred spominek Vodnikov s Hrvati, kateri polože venec pod njegov spominek.

Predsednik Dula nato z iskrenimi besedami zahvali zborovalce in vse, ki so pripomogli, da se je shod tako krasno izvršil, ter prosi Boga, da bi dal sklepom uspeh.

G. Chyliński zahvali predsednika za taktno in spretno vodstvo zborovanja.

Banket.

Prvi je goste na banketu, katerega je priredil obč. svet ljubljanski, pozdravil gospod župan Hribar v vseh slovanskih jezikih, nazdravljajoč veselili časnikarstva, ki sedaj vlada svet, in kličoč trudu slov. časnikarjev „Na zdar!“

V imenu ljubljanskega obč. sveta je čutil potrebo govoriti tudi dr. Tavčar. Tistih aplavzov, s katerimi je bil časih sprejet, ni bilo več, ko se je vzdignil. Časnikarji so sprejeli njegov nastop z velikim nezaupanjem in zaupanje o dr. Tavčarju je izginjalo tembolj, čimdalje je govoril. Za napitnico so mu odločili lep predmet: o slovanski domovini, in dr. Tavčar je napiljal tej ubogi domovini s tem, da je povdarjal tisto, kar čisto povdarjajo zavirajo slovanskega napredka: „Mnogo se med Slovani vzdihuje, a Slovani kot takimamo povoda preveč zdihovati. Usodi se moramo zahvaliti, da se natistem stališču kot danes nahajamo!“ Nastalo je splošno miganje glav. Naposled je napil — slovanski bodočnosti in domovini.

Dr. Lampe, pozdravljen z živahnim ploskom, je povdarjal, da je došlo na shod veliko časnikarjev, ki se prej niso nikdar videli, a takoj so se razumeli. IV. shod slovanskih časnikarjev je bil najlepši med vsemi sestanki. Govornik je vnel časnikarje za lepoto naše zemlje, za katero se moramo sedaj žrtvovati še bolj, kot so se zanj žrtvovali naši očetji. Zemlje naše nam ne jemljejo več s sabljami, ne s krvjo, jemljejo nam jo danes s črnilom in denarjem. Za to moramo priti še večkrat vsi skupaj, da se dogovorimo, kako bomo delovali skupaj za spas domovine. Bog živi domovino vseh bratov slovanskih! Govornika so časnikarji obkrožili in navdušeno pozdravljali. Obsedel je edini dr. Tavčar... Menda je mislil, da ljudje, ki čutijo potrebo v obrambo domovine se shajati, niso zadovoljni s stališčem, na katerem se Slovani danes nahajajo.

G. Dula se zahvaljuje za čast, ki so mu jo izkazali danes pri tem krasnem shodu. Nekateri imajo orožje zato, da udarjajo. Drugim je pa Bog dal tudi orožje, da pretrpe udarce in pod njimi ne omagajo. Tak je njegov slovaški narod, in podobno se godi drugim. Tisti pa, ki ga bodri in vzdiguje, je časnikar.

G. Hrubý v imenu Čehov govori za slovensko univerzo.

G. Katalinić-Jeretov („Novi list“, Zadar) v imenu dalmatinskih Hrvatov prinaša prisrčne pozdrave od adrijskega morja. V lepi, gladki slovensčini nato govori dr. Marjan Zdiechowski, profesor jagelonskega vseučilišča v Krakovu, v

imenu Poljakov. V krasnem sestavku je razvijal misel, da naloga slovanstva je, idejo narodnosti spojit s krščanstvom. Ta govor priobčimo v celoti.

V imenu Rusov govori g. Jos. Andr. Mončarovskij:

Zgodovina Slovencev daje tudi nam avstrijskim Rusom vsodbudo. Vaš mecen Slomšek je pokazal, kako je treba povzdigovati ljudstvo. In v državnem zboru smo slišali, kako je to seme obrodilo. Družba svetega Mohorja izdaje že v 80.000 izvodih knjig vsako leto. Občudujemo in jaz kličem slovenskemu narodu: „Naj živi! usque ad consummationem temporum.“

Župan Hribar prebere nato brzojavko plzenjskega župana, ki z veseljem sprejme prihodnje leto slovanske časnikarje.

G. iurist Polec je zahvaljeval časnikarje za pomoč pri akciji za slovensko vseučilišče. Za slogo slovanskih časnikarjev naj sledi složen sestanek slovan. dijaštva.

G. Šandor pl. Gjalski je nazdravil županu Hribarju, češ, naj bi še dolgo časa ostal župan ljubljanski. Dr. Tavčar, ki tudi pri napitnici prof. Zdiechowskega ni hotel trkati, vstal je nato in odšel neopažen, nepogrešan. Šel je kovat nove »kompromise«.

Znani obstrukcionista državni poslanec Vaclav Kľofáč („Česká Demokracie“) govori v imenu češkega narodno socialnega delavstva, ki je »revno kakor cerkevna miša.« Vsa slovanska politika mora imeti svoj cilj. A brez delavstva ga nima. Slovanska inteliganca je preveč blazirana. Mi imamo mnogo ljudi, ki zelo ljubijo slovanski jezik, ki pa ne ljubijo slovanskega ljudstva. Mi moramo pa stati na stališču, da kar ni ljudsko, ni narodno. Zdaj se ta inteligenca jezi nad internacionalnostjo socialne demokracije! A zakaj je ta internacionalna?

S tem je bil oficijelni del zaključen.

Slovanski časnikarji na Gorenjskem.

Kakor bi nebo samo hotelo pokazati časnikarjem Iopoto naših gora, zvedrilo se je včeraj zjutraj za nekoliko ur in pokazalo slovanskim časnikarjem globoko s snegom pokrite gorenjske planine. Državna železnica je časnikarjem preskrbela dva razgledna vozova, pripravljali odbor pa jim je kupil vožne listke. Že v siški so bili časnikarji pozdravljeni. Pozdravljala jih je šišenska čitalnica, ki je prihitela na kolodvor z zastavo, s t. vid je zopet pokazal svojo zavednost. Vse črno je bilo na kolodvoru ljudstva, na čelu mu č. g. župnik in g. župan, ondotna društva (Katoliško rok. društvo, Čitalnica itd.) z zastavami. St. vid je bil v zastavah. V Skofji Loki so se ponavljali isti prizori. Društva z zastavami — v velikem številu je prihitelo »Katoliško rokodelsko društvo« — so se klanjala slovan-skemu časnikarstvu. V Kranju so ob progi stali otroci, vihteč slovenske zastavice, množica ljudstva je klicala prisrčen »Živio!« Vmes so se razlegali glasovi kranjske meščanske godbe, ki je prišla na kolodvor na čelu kranjskih društev, gospodične so pripenjale časnikarjem cvetja na prsa. Pozdravit je prišel časnikarje tudi g. dekan Koblar. G. župan Šavnik je nagovoril časnikarje. Med gromovitimi ovacijami so se časnikarji odpeljali proti Podnartu, kjer jih je čakal državni poslanec naše Gorenjske g. Pogačnik, ki je časnikarje imenoma svojega okraja iskreno pozdravil. Imenom Kropce je pozdravil časnikarje g. župan Hafner. Že pred uhodom na kolodvor v Podnartu nas je pozdravljala živa piramida kranjskih ognjegascv, na kolodvoru pa so stala kropska in kamnogoriška društva navdušeno pojoč »Liepa naša domovina« in »Domovina mili kraj!« Nekaj trenotkov dalje so goste na Globokem pozdravljali Gorenjci in Gorenjke raz skal vihteč jim pozdrav. V Radovljici je pozdravil goste g. dekan, mnogo obč. svetnikov, z zvoki godbe so se družili »Na zdar!« kličici velikega števila na kolodvor došlega naroda. Ognjegasno društvo je stalo na kolodvoru z zastavo. V Lescah je bilo mrtvo. Kje je bil liberalni župan? Zato pa je zopet v Žirovnici bil lep pozdrav. Gosp. župnik Potočnik je pozdravljala goste. V Mostah je bilo po gričih vse polno otročičev, ki so z nežnimi svojimi rokami pošiljali bojevnikom na časnikarskem polju svoje pozdrave. Na Javorniku je na čelu ljudstva stalo z zastavo »Katoliško delavsko društvo« z Jensevic, društveni tamburaški zbor je krepko udarjal. Ognjegasci so delali špalir. Pozdravila sta goste župan Potočnik in ime nom Radovljiske podružnice »Slov. planinskega društva« g. dr. Vilfan. Dekleta v slikoviti slovanski narodni noši so delile šopke. Odgovarjal je predsednik IV. slovanskega časnikarskega shoda g. M. Dula, češ, da so časnikarji očarani ne le lepote Gorenjske, ampak tudi ob zavednosti z dravega naroda, ki prebiva tod! Slovanska žurnalistika hodi roko v roki, da ohrani to zemljo slovanstvu.

Časnikarji so se nato podali skozi Vintgar, občudujoč velikanske skale in mogočno igro valov. Koncem Vintgarja so čakala gorenjska društva: bralno društvo z zastavo,

ognjegasci, dekleta v narodni noši. Gospod župan Zumer je stopil pred slovenske časnikarje in jih v krepkih besedah pozdravil, kličoč jim: »Nesite podobo našega divnega Vintgarja po slovanskem svetu in oznanite bratom, da tudi tu v trdih skalah bije čuteče srce za slovanstvo. Kličem Vam, milim gostom časnikarjem: Kot skale naše stojte za naš slovanski rod.«

Po okusnem zajutruku v Žumrovi restavraciji so se časnikarji odpeljali na Bled, kjer jih je pred Gradom pozdravljala slavalok s pomembnim napisom: »Bog živi ves slovanski svet, — bratje vse, kar nas je — sinov sloveče matere.« Občinski svet blejski v narodni noši je čakal pred slavalokom. Pozdravu gospoda župana Peternela je odgovarjal gospod Dula. Njegovemu klicu: »Naprej za slovensko zastavo!« se je vse razvneto pridružilo. Žalibog je pričelo dežiti in ogled Bleda ni bil tak, kakoršen bi bil lahko, vendar so slovanski časnikarji zatrjevali, da so v kljub temu očarani. Časnikarji so se peljali na otok, od koder je neprehoma donel zvon. Blejsko pevsko društvo je, oblečeno v narodne noše, prepevalo na otoku narodne pesmi. Rus gospod Mončarovsky je krasno govoril, proseč blagoslov z neba. V ladijah so se časnikarji prepeljali v Lujzine toplice. Mej vožnjo po jezeru so prepevali blejski pevci, ki so se tudi pri poznejšem banketu prav odlikovali.

Banket v »Lujzinih toplicah« je otvoril župan Peternel. Tekom banketa so poslali češki časnikarji odposlance k državnemu poslancu dr. Zitniku ter ga pozdravili.

Dr. Triller je povdarjal, da Slovanom pač ni treba hoditi v internacionalno Švico, ker imamo tu slovanski raj. Tok slovanske turističke naj se speje v naše kraje in tako bomo izvajali praktično slovansko vzajemnost. Napil je slovanski bodočnosti Bleda.

Gospod pl. Gjalski je napil ženstvu, poslanec Pogačnik je izrekel pozdrav kot poslanec okraja ter je izrekel nado, da se bode slovansko časopisje emancipiralo od tujih virov, iz katerih je crpalo čisto svoje informacije o našem ljudstvu. Ena največjih nalog slovanskega časnikarja je, iti med ljudstvo. Skozi Vintgar je bila strma pot, a da bi slovanskemu časopisju v Avstriji se ogledala pot in se mu zjasnila vremena, na to napije.

Dr. Tominšek je napil časnikarjem imenom slovanskega planinskega društva, ki je razdelilo med časnikarje lepe šopke z napisi.

Urednik »Česke Politike« g. Beneš je povdarjal, da ne z besedami, z dejanji delajmo za slovanstvo.

Gospod Pasarič, urednik »Obzora«, je napil »Politiki«, kateri je odvzet poštni debit za Hrvaško. Udeleženci so priredili prisrčno ovacijo »Politiki«.

Poljak č. g. Jablonski je razvijal krščansko misel in napil županu Hribarju in dr. Lampetu. Slovak Mudroň je razvijal preganjanje Poljakov, nadaljna govornika Rus Markow in dr. Richter sta napijala slovanski vzajemnosti, Hrvat dr. Radić je izrekel misel, da bi slovanski časnikarji ne smeli banketirati v nemškem hotelu. Župan Hribar je nato razburjen reagiral in protestiral na način, ki ni bil posebno v zvezi s taktom napram gostu. Zadoščalo bi kratko pojasnilo, da je bil g. Radić napačno informiran, da si bila postrežba samo nemška in še nikdar nismo čuli, da bi bile »Lujzine toplice« slovanski hotel.

Poljak dr. Lewicki je povdarjal, da skupno potegnimo za vrv zvonu, ki se glasi z otoka, in skupno uprimo roke ob vesla, da priplovemo do otoka naših nad.

Državni poslanec g. Biankini je povdarjal, da pokažimo svetu, da nismo več ženski narodi, ampak moški, ki nočemo na svoji zemlji biti sužnji. Napil je prosveti slovanskega naroda. Rus g. Vergun je zaključil banket z rusko pesmijo. Ko so Čehi položili venec na spomenik Prešernov, odpeljali smo se proti Lescam in nazaj v Ljubljano, med potjo zopet povsod srčno pozdravljani. V »Narodnem Domu« vršil se je nato kratek prijateljski sestanek.

V Postojni.

Danes zjutraj so se slovanski časnikarji odpeljali v Postojno. Na postojnskem kolodvoru so pričakovali časnikarje društva »Sokole«, »Čitalnica«, »požarna bramba«, dekleta v narodni noši, občinski svet in godba. Zjutrek je bil ob 1/9, potem so odkorakali časnikarji z godbo k jami, ki se je svitela v žaru električne luči. V jami je svitela postojnska godba, udarjal je tamburaški zbor in prepeval je pevski zbor. Ob 12 uri je bil dežnjev v jami, nakar so se dragi gostje odpeljali v Trst, kjer so jih tržaški Slovenci prisrčno sprejeli. Jutri si slovanski časnikarji ogledajo Trst in okolico.

Nagodbeni pogajanja.

Pogajanja o nagodbi in avtonomnem carinskem tarifu se ta teden zopet prično. Ministerski predsednik Koerber se morda že jutri podá v Budimpešto. V zadnjem času sta obe vladi menjavali v zadevnem vprašanju le nekaj brzobjavnih informacij, sicer se pa niso vršili nikaki razgovori. V vladnih krogih prevladuje mnenje, da je sedaj odstranjena vsaka nevarnost za parlamentarno krizo in da sporazumljenje v načelnih vprašanjih ni več daleč. V drugih krogih kajpada zadeve ne sodijo še tako optimistiški in računajo še vedno z eventualno krizo v avstrijskem ali pa ogrskem kabinetu. Pravijo, da hoče krizo vprizoriti Szell sam; če se mu pa to ne posreči, odstopi sam in pride mesto njega Lukacs.

Iz brzobjavk.

Novi tiskovni zakon, ki ga je ministerski svet definitivno redigiral v petkovi seji, predloži vlada parlamentu še v tem zasedanju, da izve o njem javno mnenje. — Za mandat posl. Hořice se bo potegoval oficijelni mladočeški kandidat dr. Fr. Rozek, ki baje ni več antisemit. — Za pomnožitev stalne armade v Avstriji se namerava poskrbeti na ta način, da se pozove pod orožje več rezervnikov. — Ministerska kriza v Srbiji. Ministerstvo je podalo ostavko, ki jo je kralj tudi sprejel, ker je skupščina s 96 od 99 glasov zavrgla predlogo o najetu posojila. — 400 Burov, mej temi 100 vstašev, so ujeli Angleži ob meji dežele Bečvana. — Španskim poslanikom na Dunaju je imenovala kraljica-vladarica Palla-Urruttia. — Red zlatega runa je podelila španska kraljica-vladarica predsedniku Loubetu. Odlikovani so bili tudi izredni poslaniki in načelniki zunanjih poslanstev. — Volivna reforma na Švedskem Prva zbornica je s 83 proti 59 glasom sprejela predlog, s katerim se vlada pozivlja, da z letom 1904 uveljavi nov volilni red, temelječ na načelih: splošna volivna pravica, proporcionalne volitve, dovršeno 25. leto in zenačenje mesta z deželo. Zaradi volivne reforme je stavkalo 75.000 delavcev, ki so pa že pričeli z delom. — Angleški parlament je odgodil zasedanje do 26. maja, oziroma 2. junija. — Burska posvetovanja v Južni Afriki se nadaljujejo. Botha je izjavil, da Buri lahko še tri leta vztrajajo v boju. Delegati pred vsem zahtevajo, da smejo stopiti v dogovor s Krügerjem. — Waldeck-Rousseau ostane baje še nadalje na krmilu, ker tako želé baje vse republikanske stranke. — Prvi kubanski kabinet je osnoval predsednik Palmas.

Izpred sodišča.

„Ali si prišel obražtat“. Jak. Bogataj je čutil nežno sočutje do varovanke svojega gospodarja Sim. Sedlaka. A ta ni imel za tako idealna čustva nikakega smisla in je kot varuh neusmiljeno vsa njegova »mila pisma« pobasal v peč. Zato se je razžaljeni Bogataj sklenil maščevati nad svojim gospodarjem. Najpreje je brutalno osuval konja in ga otolkel po glavi, da je konj na levem očesu oslepel. Ko je to junaško delo dovršil, čutil se je za nekaj časa zadovoljnega. Ko je Sedlak zvedel o tem činu, zapustil je še isti dan 17. aprila Gor. Dobravo in je Bogataja ovadil v Skofji Loki. Ko pride proti večeru domov, poseti ga Bogataj v hlevu in ko ga Sedlak vpraša, »če je prišel obražtat«, vzame krušni nož in suni gospodarja v hrbet tako, da je bil ta dalje časa smrtno-nevarno bolan. Sodnija ga je radi težke telesne poškodbe obsodila na 6 mesecev težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem na vsakih 14 dni.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 20. maja.

Slovanski časnikarski shod. Med udeležniki smo zaznali tudi drž. poslance Kľofáča, urednika »Gazete Poljske« g. Leona Papiéskega. Izmed zastopanih slovanskih listov nam je še omeniti »Mira«, katerega je zastopal g. Rozman iz Celovca. Iz Zagreba je došel še g. dr. Harambašić. Ostale udeležnike smo priobčili že v soboto. — Slovanski časnikarji so posebno lepo proslavili spomin Vodnikov. Poleg slovanskih časnikarjev položili so na spomenik prvega slovenskega novinarja vence s trakovi tudi

hrvaški in češki časniki. Imenoma hrvaški časniki je govoril pred spomenikom g. pl. Gjalški. — Shod je dobil veliko število brzojavnih pzdrazov. Brzojavi so došli od raznih slovenskih županov, poslancev in društev. O priliki priobčimo imena odpošiljateljev. Celo iz Amerike je dobil shod iz Buffalo brzojavni pozdrav. — Občina blejska je pri včerajšnjem banketu slovenskim časnikiarjem podarila ilustrovano knjigo »Bled in okolice«, v kateri se nahaja tudi sestavek g. Ivana Mlakarja. Podarila je tudi vsakemu časnikiarju podobo Bleda. — Slovenska mladina je na časnikiarskem shodu poklonila časnikiarjem krasno diplomu.

Birma v stolnici o binkoštnih praznikih. Birmancev je bilo v nedeljo 1230, med temi 607 dečkov in 623 deklic; v ponedeljek je bilo birmancev 174, med temi 89 dečkov in 85 deklic. Torej je bilo birmanskih skupaj 1404, izmed teh jih je bilo iz mesta Ljubljane 681, iz tujih škofij pa 23.

Umrli je v soboto 17. t. m. ob 2. uri popoldne po kratki, mučni boleznici gospod Janez Nep. Smukavec, bivši vaški beneficijar, star 32 let. Rojen je bil 12. maja 1870 v Bohinjski Bistrici; v duhovnika posvečen 23. julija 1896. Bil je eno leto semeniški duhovnik, potem pa služboval kot kapelan na Blokah in v Horjulu ter kot beneficijar na Vačah pri Litiji, od koder se je 10. t. m. preselil na ložo kapelansko službo v Železniki. Danes teden je prišel k zdravniku v Ljubljano ter se nastanil v Leonišču, kjer je za akutnim ledvičnim vnetjem izdihnil svojo dušo. Včeraj popoldne ob 5. uri je imel iz Leonišča lep pogreb k sv. Kristotu. Pokopal ga je ob obilni asistenci mil. gospod prelat in imenovani prošt dr. Jan. Kulavica. V spremstvu je bil čast. gosp. vaški župnik Golmajer in mnogo njegovih faranov. Župan, oba svetovavca in trije odborniki so svetili ob krsti. Opazili smo več deklet iz »Marijine družbe«, ki ji je bil rajni skrben voditelj. Kvartet mladih pevcev mu je zapel ob odprtem grobu znano žalostinko: »Nad zvezdami!« N. v. m. p. — Gospode bivše sošolce prosimo, da zanj opravijo obljubljene sv. maše.

Osebnosti. Pravni praktikanti gg. Maks Božič v Ljubljani, Fr. Küssel v Novemestu in Iv. Tertnik v Celju so imenovani avskultanti. — Razpr. nadgeom. II. razr. g. Vinc. Prešern je premeščen iz Krškega v Ljubljano.

Poroka. Poročil se je v soboto v Gorici g. And. Jeglič, c. kr. drž. pravn. namestnik, z gđ. Marijo Kančičevo iz Gorice. Čestitamo! — Včeraj popoldne se je poročil v trnovski cerkvi v Ljubljani g. Anton Jeglič, uslužbenec pri južni železnici, z gđ. Francico Rozman, hčerko hišnega posestnika Franc Rozmana v Trnovem v Ljubljani.

Pročodrimsko gibanje na Kranjskem. Pred nedavnim iz Inomosta v Trst premeščen poštni uradnik Pogatschnigg razvija neki po Kranjskem, posebno v Ljubljani, Kočevju in Trzinu živahno agitacijo za pruski protestantizem. Kakor javljajo v »Gr. Volksblattu«, je obljubil priti vsako prsto nedeljo ter vsak praznik v Ljubljano, kjer bi prirejal shode in rodbinske večere. In to dela c. kr. uradnik!

Šolske vesti s Koroškega. Ljudsko šolska učiteljica gđ. Marija Mischitz je imenovana za učiteljico na dekl. meščanski šoli v Celovcu; podučiteljica gđ. Gabrijela Tavčar je premeščena iz Globasnice v St. Peter pri Vašinjah pri Velikovu, učiteljica gđ. Marija Kraft v Labudu se je odpovedala službi. Vpokojen je šolski vodja gosp. Henrik Kleinberger v Važenbergu, odpustil pa učitelj v Hüttenbergu g. Alojzij Meyer. Pričetek šolskega leta za šolo v Slovenjem Smihelu se preloži od 15. okt. na 1. novembra.

Eisenkolb v Celju. Prihodno soboto dne 24. t. m. osreči neodrešene Celjane vse nemec dr. Eisenkolb. Govoril jim bo o pročodrimskem gibanju. Na shod pričakujejo »prijetelje evangelijske stvari iz vseh delov dežele«. Za zborovanje se baje »najživeje zanima cela Spodnja Stajerska«.

V Postojni si je včeraj ogledalo postojnsko jamo pevsko društvo »Smetana« iz Plzna.

Čitalnica v Šiški nam je doposlala poziv, katerega je izdala za ustanovitev »Sokolov« v Šiški. Na pozivu so podpisani gg.: Pavšič Ivan, Kostnapfel Aleksander, Drenik Fran, Kersnik Uroš, Mohar Dr., Boltavzar Rajko.

Sneg v maju. Snežilo je v noči od binkoštno nedelje na Zg. Stajarskem, Koroškem in na Gorenjskem.

Pogorelo župnišče. Z Rečice se nam piše, da je ondi pogorelo župnišče. Rešili so samo 4 govedi.

Zdenska vas vstaja iz razvalin in pepela. Oni teden so postavili prve strehe. Delavcev vse mrgoli, zlasti tesarjev. Od vseh strani privlačajo les in opeko. Delo bi šlo veliko hitreje od rok, ko bi ne nagajalo vreme. Dež odganja od dela, in razmaka zidovja. Dobra srca so poslala obilo

darov. Razdelilo se je zlasti mnogo obleke. G. vladni svetnik dr. Gastettenhofer, ki se zelo zanima za nesrečnike, je že delil dvakrat podporo in sicer prvič državno, zadnji ponedeljek pa cesarjev dar. Ljudje so večinoma zelo hvaležni. Ne vemo, kako bi bilo brez te podpore. Zavarovalnice, katerih prva dolžnost je menda hitro poravnati škodo, še do danes niso storile vse svoje dolžnosti. Neki ljubljanski kramarji so pomilovali tiste pogorce, ki so bili zavarovani pri »škofovici«, t. j. naši vzajemni zavarovalnici. Dejali so, da ne bodo nič dobili. Pa to je bilo čisto nepotrebno. Tretji dan so imeli vsi zavarovanci — sedem — že denar v rokah. Pomiluj te raje tiste, ki so zavarovani pri graški vzajemni in pri Fonciere. Feniks se je tudi skazal; izplačal je škodo že prvi teden. Čudno je, da tako bogat zavod, kakor je graška vzajemna zavarovalnica, s plačilom tako odlašala. Ali ne ve, da ljudje brez denarja ne morejo židati? ... Tako ravnanje je pač ne priporoča. Gotovo pa je, da bo Fonciere izgubila vse zavarovance v okraju. Besede njenih agentov ob priliki, ko love kmete, in pa sedaj, ko je treba škodo v resnici poravnati, se razlikujejo ko noč pa dan. In ti se še upajo agitirati proti naši »Vzajemni zavarovalnici«! Najprvo naglo plačujte škodo, potem pa govorite!

Velik požar je uničil na Srpenici 12 hiš in 3 gospodarska poslopja.

Iz Kranja se nam piše: Godba prostovoljne požarne brambre dela nekaterim Pirčevim pristašem veliko preglavico. Sedaj napada »Gorenjec« tega, sedaj zopet drugega njemu neljubega odbornika. Zadnjič se je spril nad g. predsednika K. Floriana. Prav neumesten, ob enem pa pobalinski je ta napad in kaže duševno obzornje znanega dopisuna. — Nas ne motijo ti napadi. Godba bo šla svojo pot, dalje tudi brez onih 16 mož, ki so jej odpovedali podporo. Do sedaj ima 140 podpornih udov, dočim jih je sedanji odbor sprejel od starega le 75.

Z Vipavskega se nam piše, da vlada v liberalnih krogih velika žalost, ker je za gromela na tla liberalna trdnjava v Podkraju. To nas veseli! Tudi na Vipavskem spoznava ljudstvo vedno bolj pošteno delo katol. narodne stranke in se odvrča od laži liberalizma.

Kmetijsko društvo v Dobrépoljah je imelo na vnebohodov dan občni zbor. Koncem l. 1901. je imela zadruga 380 združnikov. Denarnega prometa je imela nad 203.000 K in res. zaklad je znašal 4055 K. — V minulem letu je porabilo društvo 145.000 kg mleka za sir in surovo maslo. Sočiva je izvozilo 67.000 kg. Tekom leta se preseli zadruga v lastne prostore, kjer se bo lahko vsestransko razvila.

Ulom v Bohinjski Bistrici. V noči med 14. in 15. t. m. so v lomili zlikovci v pisarno tukajšnjega podjetnika. Sicer se ne ve, ali jih je bilo več, ali ravno jeden. Na vsak način so imeli namen oropati kaso, ki je ondi shranjena. Odnegli niso nič. Prej ko ne je bila shramba pretrda, ali pa čas prekratek. Na sumu je nek delavec. Pri njem se je našlo nekaj okradenega orodja (Flaschenzug). Bil je aretiran in odgnan k okrajnemu sodišču v Radovljico.

Poskušen ulom. V pisarno stavb. podjetja G. Ceconi et Co. v Radovljici, v kateri se je nahajalo do 80.000 K, so v noči od 13. na 14. t. m. ulomili neznani zlikovci, do denarja pa niso prišli.

Ljubljanske novice. Vojak birmancev. Občinski svetnik gospod Gorše je bil te dni boter pri sveti birmi vojaku 27. pešpolka Fleischmannu. — Pri kranjski stavbinski družbi so delali v soboto štirje mizarji-kaznjenci. Radovedni smo, koliko časa bo vlada pustila, da kaznjenci kvarijo plače delavcem. — Stavkate sarjev je deloma končana, ker se tesarji zadovolje s pisano pogodbo, da dobe četrte ure na dan časa za južino in deseturni delavnik od — 15. avgusta. — Sleparskivinski trgovec se je klatil po ljubljanski okolici. Kdor je oskodoval, naj se zgleda pri ljubljanski policiji. — Ubil se je na Poljanski cesti št. 26 žganjar 75letni delavec Pavel Zrimšek. — Bicikelj ukradel je nekdo pred kavarno »Valvasor« gosp. dr. Ivanu Zajcu. — Ukradeni je bilo krojaču Melhiorju Koširju iz zaprtega kovčeka srebrna ura in verižica. Kot tatvine sumljivega so zaprli krojaškega pomočnika V. K. — V stolni cerkvi ukradena je bila posestnikovi hčeri Tereziji Zajec iz Podgrada denarnica z 31 kronami. Tovarniški delavki Jeri Bahovec je bila ukradena denarnica z 2 dolarjema in nekaj drobižem. — V justično palačo se preselijo uradi še le meseca avgusta. — Deželni dvorec se slovesno otvori meseca avgusta ali septembra.

Ljubljanski postreščki. Pred dnevi smo opisali v »Slovencu« bedni položaj ljubljanskih postreščkov. Uprav nezasišano se nam zdi, da jim delajo pri selitvi konkurenco kaznjenci. G. dr. Susteršič je radi

tega v drž. zboru interpeliral in zahteval, da se kaznjenci ne dajo na razpolago strankam za selitve. G. poslancu bodo radi tega postreščki gotovo hvaležni.

Društvo za varstvo živali na Kranjskem. Podpisani odbor obrača se na vse one gospe in gospode v Ljubljani in sploh na Kranjskem, kateri se za »društvo za varstvo živali« (samo-umevno tudi za varstvo ptičev) zanimajo, s prošnjo, da bi se v četrtek dne 22. maja t. l. ob 8. uri zvečer v vrtnem salonu hotela »pri Maliču« udeležili posvetovanja radi ustanovitve prepotrebne družstva za varstvo živali (ptičev) na Kranjskem. — Pripravljalni odbor.

Koroške novice. Vrtnarska razstava bo dne 13. do 17. avgusta v Beljaku. Delajo so zanjo velike priprave. — Sodnijski pristav, g. K. Higersberger v Konjicah, je imenovan za okrajnega sodnika v Dobrlivasi. — Ko je sedemdesetletni posestnik Dekan z Gorij ob Zili nedavno vozil iz Podkloštra domov, je konj prehitro tekkel. Ko je hotel voz ustaviti, je padel tako nesrečno, da so vsega okrvavelega prepeljali na njegov dom, kjer je drugi dan umrl. — Dne 6. t. m. zvečer je prišel sin neke posestnice v Šmartnu pri Rožku pijan domov in se začel z materjo prepirati. Ker mu mati ni hotela ustreči, je z grožnjo, da si bo vrta prerezal, zbežal iz sobe. Ustrašena žena je iskala pomoč in naprosila nekega rudarja, naj gre sinu branit. Res ga je našel v sobi z britvijo v roki, in ko mu je branil, mahnil je zdivjani fant z roko in usekal svojemu rešitelju vzadi na vratu globoko rano. Še po noči so morali po zdravnika, drugače bi bil ubožec izkervavel, ker je imel presekan glavno žilo. Fant pride pred sodnijo. — Zadnjo soboto meseca aprila ponesrečila sta se radi lastne neprevidnosti pri nakladanju voz na železnici v Prevaljah dva delavca. Oba ranjena so prepeljali v bolnišnico v Slovenjgradec. — V noči na Kristusov vnebohod pogorelo je posestvo J. Kunca po domače Stoparja v Stražišči. Škoda je jako obšutna.

Novi list pride te dni pred tržaške porotnike. Toži ga urednik »Edinosti«, gospod Makso Cotic radi razžaljenja časti.

Aretiranje. »Corriere Friulano« od dne 15. t. m. prinaša to-le vest: »Neki Franc Stele, Slovenec, iz Kamnika na Kranjskem, človek okoli petdeset let star, prišel je sem pred letom, da bi podučeval v petju. Zdi se pa, da ima on grde navade, zato je bil včeraj na ovadbo dveh okolu dvajsetletnih slovenskih mladeničev odpeljan v zapor.«

Nesreča na jadernici. Na jadernici »Carmelina S.«, ki je odjadrala v petek iz Trsta proti Italiji, zgodila se je velika nesreča. Osemnajsetletni mornar Sebastijan Sanfilippo je padel namreč 15 m globoko z drevesa na krov ladije in si prizadel na glavi grozne rane. Ladija se je nato zopet povrnila v luko in so težko ranjenega prenesli v bolnišnico.

Samomor. Dva barkovljanska ribiča sta našla v morju pred Cerdasom mrtvo truplo pred več dnevi utopivšega se 21letnega Viktorja Murlo, stanujočega v ulici S. Servola št. 1. Vzrok samomoru ni znan.

Šolski bratje na Nemškem. Dne 1. aprila so prevzeli avstrijski šolski bratje vodstvo državnega zavoda za zanemarjeno mladino v Giningenachu na Alzaškem. S tem je ta red prišel zopet v Nemčijo, iz katere ga je pregnal »kulturkampf« leta 1873.

Slovenci na Vestfalskem. — P. o. Kasijan Zemljak piše iz Hamborna pri Ruhrortu: Prav vesel sem bil naših rojakov v Hombergu ob Renu. Akoravno je v župniji pretežna večina luteranov, so vendar naši delavci vzgledni katoličani. Blizu 300 Slovencev in Slovakov je bilo obhajanih. Kraj je bil pred 30. leti neznatna vasica, ki pa šteje danes že 15.000 ljudi. Hiše rastejo kakor gobe po dežju. Nemci se kar ne morejo načuditi petju Slovencev. Pri litanijah smo vsaki dan molili za prevz. knezoškofa lavantinskega. Tukaj so štajerski Slovenci v večini pred kranjskimi. — V četrtek, dne 24. aprila, pričel sem po hišah obiskovati Slovence v Hambornu. Koliko je tu sem privrelo raznih tujcev, sklepamo iz tega, ker se zdaj v fari zida pet novih cerkv. — Za cerkev baje tukajšnji delavci niso posebno vneti, a povsodi je med pšeničarji nekaj pleva. Pridigujem Slovencev vsaki dan dvakrat; v terek imamo sklep. Res, veseli prihajajo ubogi trpini k verskim vajam, za katere je dala vlada izrecno dovoljenje.

Slovenci v Ameriki napredujejo z velikimi koraki. Znano je, da imajo več delavskih podpornih društev, kakor Slovenci na Kranjskem, Stajarskem, Koroškem in Primorskem skupaj. Svojih tiskovnih društev imajo pet s peterimi tiskarnami in peterimi listi: »Amerikanski Slovenec«, »Mir«, »Nova Domovina«, »Glas Naroda« in »Glasnik od Gorenjke jezera«. Sedaj ustanavljajo razna dramatična društva in svoj leplosloven list.

Mlekarstvo. Odkar so prišle v na vado tako imenovane mlečne centrifuge, se kmetovalcem ponuja v nakup raznih strojev te vrste. Neveščemu kmetovalcu je tudi te-

žavno, se odločiti za separator prave vrste. Najbolj razširjen je gotovo »Alfa separator«; nad 300.000 ga je že v rabi po raznih deželah sveta. Da so ti stroji res kaj izvrstnega, priznavajo pohvalni dopisi mnogih kmetovalcev mlekarjev od Dunajske akcijske družbe »Alfa Separator«, v kateri pričujejo, da se po tem stroji za 20 do 30% bolj izkorišča mleko, nego po starem načinu. Dobiha se ta stroj, kakor tudi vsi drugi za mlekarstvo potrebni stroji in posode na Dunaju, XVI., Ganglbauergasse, 29.

Nemško posojilništvo. Nemška posojilnica v St. Lenartu je imela svoj občni zbor. Ker pa niso mogli priti do zaključka, so zborovanje odložili za osem dni. Glasom odloka c. kr. okrožnega sodišča v Mariboru mora biti hranilnica do 29. t. m. v redu. To se pravi, da sedaj ni v redu. Kakor cenijo sedaj, znaša deficit 180.000 K. »Sl. Narod« o tem molči. Paovke ima samo za naše hranilnice, ki prospevajo in pomagajo ljudstvu iz bede na veliko jezo nemških in kapitalističnih načrtov.

Sijajna poroka se je vršila preteklo soboto v cerkvi Jezusovega Srca v Budapešti. Odvetnik dr. Viktor Gyarmati je peljal pred altar gospodično Lenko Mauthnerjevo, hčer veletržca Edmunda Mauthner, načelnika c. kr. dvorne semenske trgovine tega imena. Slovesnosti cerkvene se je vdeležil cvet v Budapešti bivajočih kmečkih gospodarjev in odličnih zastopnikov sodnijskega stanu.

Ponudbeni razpis. V okrožju beljaškega žel. ravnateljstva se razpisuje nabava ene ali več tehnično-mostovnic, 8 m dolgih, preskušenih na težo 30.000 kg. Ponudbe je uposlati do 31. maja letos žel. ravnateljstvu v Beljaku, kjer se izvedo tudi podrobnejši pogoji.

Najnovejše od raznih strani. Morilec ministra Sipjagina je bil v petek obešen. — Poostrenje kazni na Ruskem. Carjev odlok določa, da bo v bodoče vsak napad na člana armade ali carskih oblastev kaznovan s smrtno kaznijo. Vsako drugo nasilstvo se kaznuje z 20 letno ječo. — Potres so imeli v Aradu. Bili so štirje močni sunki. — Parnik se je potopil na potu iz Calcutte v Hamburg. Bil je to nemški parnik »Ehrenfeld«. Pogrešajo kapitana in 40 mož. — Roparji napadli rabince. V nekem obmejnem kraju v Šleziji. Ubili so rabince in njegovo ženo. — Za škorbuto m je obolelo sedaj v okraju Ufa do 8000 oseb. — Položajna Martiniquu. V srednjem in spodnjem delu otoka so bili v nedeljo prebivalci v velikem strahu. Velikanski vihar je tje zanesel veliko množino pepela s severa. Mont Pelée je jel zopet silneje bljuvati; ob enem se je pa odprlo več drugih ugaslih ognjenikov. Okolu Fort de France se čuje silno gromenje. Vkljub vsej nevarnosti se pa prebivalstvo vrača z juga na sever.

Napad na španskega kralja. Mladi 16letni kralj Alfonz XIII. je bil takoj pri nastopu vlade v resni nevarnosti. Na potu v parlament je neki anarhist ustrelil na voz, v katerem se je peljal kralj z materjo. Strel ni nikogar zadel. Zločinca so takoj prijeli. Neki viri pravijo, da je bil napadovalec neki slaboumen človek, ki ni nameraval zločina. Odkrili so zaroto in že aretirali devet oseb.

Kako vroča je lava? Italijan Bartoli se je z mnogimi poizkusi prepričal, da znaša toplota lave pri izbruhu in žrela 980 do 1080°C, v oddaljenosti dveh kilometrov pa še vedno 750 do 870°C. Lahko si je torej predstavljati grozovite njene učinke.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 19. maja. Jutri zjutraj odpotuje Körber v Budimpešto k nadaljevanju pogajanj.

Dunaj, 19. maja. Danes so izšli še nadaljnji izvodi Schalkove brošure proti Wolfu. Schalk imenuje Wolfa npravno izprijenega človeka, kateremu je denar več kot ljudski blagor. V brošuri očita Wolf Schalku, da je dobil Wolf od nekega znanca državne papirje za zastavo. Wolf jih je pa prodal in še danes ni vrnil denarja. Wolf je bil že davno pripravljen, svoj list proti dobremu plačilu postaviti v službo ruske vlade. Wolf izjavlja v svojem listu, da bo Schalka tožil.

Dunaj, 20. maja. Ker je bila drž. zbornica že dvakrat nesklepčna, se je vlada obrnila do raznih klubov, da skrbje, da bo vedno zadostno število poslancev navzočnih.

Dunaj, 20. maja. Nov tiskovni zakon bode določil prosto kolportazo, odstop od obligatnega prestopka, odstop razžaljenj po časopisju navadnim sodiščem skoro gotovo okrajnim sodiščem kot prestopok.

Budimpešta, 20. maja. Razni listi izražajo upanje, da se bo posrečilo zopet izvesti pogodbo med Avstrijo in Ogrsko.

Belgrad, 20. maja. (C. B.) Novo ministerstvo je osnoval Vučić, ki je prevzel predsedstvo in zunanje zadeve. Popović finance, Stefanović notranje stvari.

Vilna, 20. maja. (C. B.) Na tukajšnjega guvernerja Wahla je sinoči v hipu, ko je odhajal iz cirkusa, nekdo dvakrat ustrelil iz samokresa in ga ranil na levi roki in desni nogi. Množica se je takoj vrgla na napadavalca in ga podrla. Pri tem je tretjič ustrelil. Prijet je izjavil, da je Hirsch Zeckert.

Nisa, 20. maja. (C. B.) Sinoči je trčil tovorni vlak ob osebnih vlak, čegar osem vozov je skočilo s tira. Ena oseba je ubita, 4 nevarno, 44 manj nevarno ranjenih.

Madrid, 20. maja. Prišli so na sled celi anarhistički zaroti. Doslej so aretirali šest anarhistov, mej njimi zarovarov, uradnika Lopeza, ki je imel celo zalogo dinamita.

Chaborowsk, 20. maja. S Kitajskega se poroča, da se vstaja v okraju Čili širi. Vodja Tsinninpius ima zbranih 30.000 vstajev ter je umoril svoje žene in hčere, da tako pokaže, da mu je v mislih samo vstaja. Regularne čete so se branile streljati na vstase.

London, 19. maja. Razne vesti javljajo, da bo tekom enega ali dveh dni znan ugoden uspeh mirovnih pogajanj v Južni Afriki. Angleški konjski agentje so dobili povelje, da jim ni treba več konj nakupovati.

London, 20. maja. V Vereningu je zbranih 160 burskih delegatov. "Times" pričakuje ugoden uspeh.

Rogaški je osvežujoča pijača, ki učinkuje izredno dietetično, valed česar se po svoji izbornosti razlikuje od vseh drugih mineralnih vod. Kupi se povsod lahko, le izrecno se mora zahtevati. 555 1-1

Umrli so:

15. maja. Marija Tumpej, dekla, 66 let, Ra-deckega cesta 11, ostarelost.
16. maja. Marija Vidmar, šivilja, 24 let, Hranilnična cesta 6, jetika. — Lovro Breclnik, mizar, 41 let, Dalmatinove ulice 9, jetika.
17. maja. Anton Riedl, prisiljenec, 56 let, Poljanski nasip 56, marasmus prav.

Dunajska borza

dné 14. maja.

Skupni državni dolg v notah	101.70
Skupni državni dolg v srebru	101.65
Avstrijska zlata renta 4%	120.80
Avstrijska krona renta 4%	99.80
Ogerska zlata renta 4%	120.80
Ogerska krona renta 4%	97.90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1600.—
Kreditne delnice, 160 gl.	684.50
London vista	240.35
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.82 1/2
20 mark	23.47
20 frankov (napoleonor)	19.09
Italijanski bankovci	93.50
C. kr. cekini	11.33

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506 2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje boro-metra v m.	Temperatura po Celsiusu	Veterni	Nebo	Padavina v 24 urah
17. 9. zveč.	728.2	13.5	p. m. jzvh.	oblač.		
18. 7. zjut.	728.4	14.0	p. m. jzvh.	oblač.		0.0
2. popol.	728.3	17.7	moč. jzvh.	dež		
18. 9. zveč.	727.6	6.0	sr. svzh.	dež		
19. 7. zjut.	727.1	6.3	brezv.	del. obl.		16.7
2. popol.	725.7	11.9	m. jzvh.	oblač.		
19. 9. zveč.	725.9	7.4	sl. sever	oblač.		
20. 7. zjut.	726.3	7.8	sl. sever	dež		0.9
2. popol.	728.8	7.5	sl. jzvh.			
Srednja temperatura sobote 13.5°, norm.: 14.3°.						
Srednja temperatura nedelje 12.6°, normale: 14.4°.						
Srednja temperatura ponedeljka 8.7°, normale: 14.5°.						

Zahvala.

635 1-1

Za izraženo sočutje ob bolezni in smrti cerkvene pevke, gospodične

Antonije Janežič

in za obilno spremstvo zahvaljujemo se vsem, še posebej cerkvenemu pevskemu zboru in spošt. darovateljem lepih vencev.

V Mengšu, dné 20. maja 1902.

Zaljubljeni ostali.

Penzionat Notre Dame de Sion v Trstu.

Krasna lega. Višja vzgoja. Nemški učni jezik v osmih razredih nadaljevalnega tečaja. Francoski občevalni jezik. Pouk v vseh modernih tujih jezikih. Višja izobrazba v godbi in slikarstvu. Gimnastika. 571 16-5

Prospekt se na željo vpošlje.

Na najvišje povelje Nj. c. in k. apost. Veličanstva

XXII. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija,

edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 17.322 do-bitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 442.850 kron.

Glavni dobitnik znaša

200.000 kron

v gotovem denarju.

Zrebanje nepreklicljivo dné 12. junija 1902.

Jedna srečka stane 4 krone.

Srečke so dobili na Dunaju pri uradu za državne loterije, III. Vordere Zollamtsstrasse 7, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštah, brzojavah in železničnih uradih ter v menjalnicah itd. — Načrti za zrebanje brezplačno. 135 10-5

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

Oddelek za državne loterije.

Za pomladno zdravljenje.

Prvi pomladanski tedni so navadno čas, v katerih se išče, da se popravi motenja v telesnih funkcijah, katera je povzročil način zimskega življenja; v ta namen opozarjamo na

MATTONLEV GIESSHÜBLER naravna alkalična kislina

To kislino zdravniki posebno priporočajo za popolno domače zdravljenje, zlasti pa tudi za predzdravljenje za toplice Karlovi var, (VI.) Marijine in Frančiškove kopeli. 17 20

Izvišek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.

Prospekti zastoj in franko

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jstvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Sprejmeta

se takoj dva izučena 626 3-2

krojaška pomočnika

za šivanje obleke v trgovini. Biti morata pošena, ter lepega vedenja. Plača od kosa. Ponudbe na upravnistvo „Slovenca“.

Gimnazijski konvikt

benediktinskega samostana Št. Pavel

v lepi, zdravi legi labodske doline v „raju Koroške“. Javna, popolna gimnazija — Prospekte pošilja na zahtevanje vodstvo konvikta. 137 9-3

Novosti

konfekciji za dame

priporočata IV 562 6-3

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Št. 16065

Razglas.

632 3-1

Vedel zakona z dne 18. januarja 1902, drž. zak. št. 21, se ima letos izvršiti popis obrtnih in kmetijskih obratov, s popisom pa se ima pričeti dne 3. junija.

Da zaradi popisujoče oblasti že popreje pregled o tem, kje da se nahajajo obrati, ki se imajo popisati, dobi vsak hišni posestnik po eno ali tudi več takozvanih predhodnih poizvedbenic. Kako da je ravnati pri njih izpolnitvi, razvidno bode iz poučila, ki je na njih natisnjeno.

Opozarja se pa že sedaj, da se morajo predhodne poizvedbenice nemudoma ter natanko izpolniti. Izpolnjene so bodo od hiše do hiše pobirale po popisovalnih komisarijih. Dnevi pobiranja se bodo pozneje razglasili.

Prebivalstvo se opozarja še na sledeče važne okoliščine:

1. V področju mesta Ljubljane bodo popisovanje vršili 4 popisovalni komisariji in jeden preglednik.

Komisariji in preglednik imeli bodo posebne izkaznice, da se morejo v slučaju, če bi kedo dvomil o njihovej uradni lastnosti, izkazati.

2. Popisovalni komisariji in pregledniki so po obljubi v roki ljubljanskega župana dolžni strogo molčati o tem, kar so izvedeli pri popisovanju.

3. Popisovali se ne bodo samo zglašeni in koncesijonovani obrati, ampak tudi tisti obrtni opravki, ktere kedo izvršuje brez pravice; nadalje opravila tistih, ki delajo doma za kakega mojstra, ne da bi bili njegovi pomočniki.

4. Da pa se ljudje ne bodo branili popisovalnim komisarjem povedati, če se s kakim obrtom pečajo brez pravice (patenta), zato je v postavi posebej določeno, da se na podlagi poizvedeb tega popisovanja nikdo ne sme preganjati in kaznovati zaradi prekršenja obrtnih predpisov, in da se ravno tako nikdo ne sme naznaniti davčni oblasti.

5. Popisovalnega komisarja ali preglednika, ki bi ravnal proti temu postavnemu predpisu, ali ki bi sploh strogo ne molčal o poizvedbah, ali se na kak drug način pregrešil zoper svoje dolžnosti, sme in mora politično oblastvo kaznovati z denarnimi kaznimi do 200 K ali z zaporom do 8 dni.

6. Ker pa ravno postava sama varuje občinstvo vsakega preganjanja od strani obrtne ali davčne gosposke, zato tudi od vsakega zahteva, da se ne odtegne popisu in da se ne brani dati komisarjem ali pregledniku zahtevanih pojasnil.

Ce bi se kedo popisu odtegoval, dal napačna pojasnila ali pa kaj zamolčal, tedaj bi ga politično oblastvo kaznovalo z globo do 50 K ali z zaporom do 5 dni, če bi se denar ne dal izterjati.

Poudarja se še konečno, da ima popisovanje služiti izključno le v statistične namene, zato pa se pričakuje, da bode popisovalne listine vsakdo izpolnil vestno in resnično primerno.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dne 14. aprila 1902.

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1900	kron 184,387.703—
Letni dohodki na premijah in obrestih leta 1900	33,357.497—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za odkupe itd. od postanka društva (1848)	405,307.967—
Mej letom 1900 je društvo izdalo 5556 polic z glavnico	50,898.267—
Za specijelno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do 31. decembra 1900 v vrednostnih papirjih založila že znesek	

nom. kron 21,039.000—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge, daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

490 12-2

Gvidonu Zeschko-tu

v vili nasproti Narodnemu domu.

Spretni zastopniki se povsod sprejmo!

Svetovnoznani

!!! Nad 300.000 v rabi. Nad 500 prvih odlik. !!!

Alfa-Laval-Separator-ji

so najboljši posnemavci smefane.

Je dobiti v 14 različnih velikostih, ki posamejno od 40—2000 litrov v eni uro.

Popolne oprave za dobivanje sirotke za roko in za par, pa tudi vse druge stroje za mlekarstvo izdeluje in pošilja

Akejska družba Alfa-Separator, Dunaj.

Zaloga za južne dežele v Gradcu, Annenstrasse 26.

Podružnice: Budimpešta. Praga. 135 52-17

Ceniki, podučne brožure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svét se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mittheilungen“ brezplačno.

Posebnost: mlika brez gumij.

„Pri Amerikancu“.

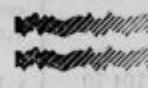

„Pri Amerikancu“.

Važno naznanilo!

Ker sem se hotel, kakor znano, 1. maja 1902 iz svojih začasnih založnih prostorov na Sv. Petra cesti stalno preseliti na Mestni trg št. 5, in mi je to, žalibog, slučajno izpodletelo, in ker sem zaradi tega tudi odpovedal najem ene izmed mojih dosedanjih prodajalnic, sem primoran nabavljeno blago po ceni oddati, in zato so od današnjega dneva vse cene znatno znižane in od 20. maja bo

velika prodaja ostankov

 za vsako možno ceno.

Vse cenjene kupce upam v istini z jako nizkimi cenami odškodovati, ako morda pri obisku moje sedanje prodajalnice naletite na nekoliko nereda zaradi premnovega blaga v prodajalnici.

Z velespoštovanjem

604 3-3

Friderik Hodschar

Ljubljana,

„pri Amerikancu“. Sv. Petra cesta 4 in 6 „pri Amerikancu“.